

ciós tevékenységről és a szellemi tulajdonról szóló törvények betartását kell ellenőriznie.

3. A tudományos-műszaki haladásban érdekelt államnak finanszíroznia kell a tudományos-műszaki információ előállítását. Ha egyszer az állam milliárdokat költ az ismeretek előállítására, akkor az őt illető szinteken finanszíroznia kell az információ átvitelét, terjesztését és hasznosítását is. Az állami információ-előállító központok és könyvtárak számára biztosítani kell a primer dokumentumokat, a technikai berendezéseket, a számítógépi és telekommunikációs bázist.

4. Egy olyan nagy térségben, mint amilyen a FÁK, bonyolult és szerteágazó struktúrák közbeiktatásával a továbbiakban lehetetlen tervezni a mezo- és mikroszintű termelést. Az ilyen bonyolult folyamatokra való ráhatásban és az anyagi javak előállításának ösztönzésében az egyetlen út tevékenységük információs támogatása.

/SEJFUL'-MULÜKOV, R. B.: Rol' gosudarstva v regulirovanii i obespečenii informacionnoj deatel'nosti. = Naučno-tehničeskaá informaciá, Ser. 1. 5. sz. 1991. p. 1–5./

(Viszocsekné Péteri Éva)

Integrált könyvtári rendszerek a kanadai közművelődési, felsőoktatási és szakkönyvtárakban

Integrált könyvtári rendszernek az olyan számítógépes rendszert tekintik, amely három vagy több funkciót képes teljesíteni a következők közül: gyarapítás, feldolgozás, nyilvános online katalógus, kölcsönzés, időszaki kiadványok kezelése, audiovizuális dokumentumok kezelése. Az újonnan beindított rendszereket veszi számba a kanadai piacot immár ötödször áttekintő éves jelentés.

A recesszió ellenére az 1990-es év jó esztendőnek számított. 1989-hez viszonyítva azonos számú nagygépes rendszert és 25%-kal több, személyi számítógépre épülő rendszert hoztak létre, s még kedvezőbb az arány, ha számításba vesszük, hogy az integrált könyvtári rendszer melletti döntés és a tényleges installálás között hónapok telnek el.

A nagy számítógépekre épülő rendszerek piacán nem történt nagyobb változás. Összesen 58 rendszert állítottak üzembe a következő megoszlásban: multiLIS (31%), DYNIX (14%), BEST-SELLER (10%), Geac (10%), egyéb (35%).

A személyi számítógépekre alapozó rendszerek piaca ezres nagyságrendű. Az adatok nem teljesen megbízhatóak, mert a rendszergazdák az iskolai könyvtárakat és más intézményeket is beveszik statisztikáikba, és nem mindig szolgáltatják ki ügyfeleik jegyzékét. Az összes bevezetett rendszer arányában a következő rangsor állítható fel e kategóriában: INMAGIC (68%), EDIBASE (9%), Sydney (6%), Columbia (5%), egyéb (12%).

Az integrált rendszerek földrajzi szóródása nem jellegzetes. A nagy számítógépes rendszerek többsége kétnyelvű (angol–francia), ám a személyi számítógépesek közül csak három (Data Trek, EDIBASE, Mandarin) kínál minden funkciót két nyelven.

A rendszerek kiválasztásában gyakran vesznek részt tanácsadók, akik segítenek a könyvtár céljának legmegfelelőbb döntés meghozatalában, az installá-

lásban, a házi képzésben, így számos csalódástól óvhatják meg a könyvtárosokat.

A kanadai és az egyesült államokbeli piac összevetése azt mutatja, hogy Kanadában 6, az USA-ban 8 rendszergazda látta el a piac 75, illetve 70%-át. Az amerikai cégek a kanadai rendszerek felét telepítették, míg a kanadai Geac csupán 5%-kal részesedett az újonnan bevezetett rendszerekből az Egyesült Államokban. A Geac a nemzetközi piacon komolyabb sikereket könyvelhetett el 1990-ben, amikor összesen 44 nagy számítógépes rendszert létesített Kanadán kívül. A személyi számítógépes szférában az EDIBASE (51) és a Columbia (30) állnak az első helyen.

A jövőre vonatkozó tervek elsősorban a rendszerek közötti "átjárhatóság" fokozását célozzák intellektuális és technikai értelemben egyaránt. A Library Information Navigator rendszer például, amelynek forgalmazását 1990 végén kezdik meg Kanadában, kilenc nyelven működik, 20 országban. Az Egyesült Államokból származó több rendszer alkalmazza a Z39.50-es protokollt, amely alkalmas különböző hardverre, szoftverre, operációs rendszerre épülő rendszerek összekapcsolására, a kompatibilitás megteremtésére. A National Library of Canada (Kanadai Nemzeti Könyvtár) 13,3 millió dollárt szán a könyvtárak összekapcsolására ún. nyílt rendszereket összekapcsoló protokollok segítségével.

Míg a rendszerek szakmai szempontból az integráció felé haladnak, a piacon a recesszió folytatódása miatt élesedő versenyre, és a piac nagyobb szóródására számítanak.

/MERILEES, B.: Integrated library systems in Canadian public, academic and special libraries. = Canadian Library Journal, 48. köt. 6. sz. 1991. p. 171–179./

(Orbán Éva)